

Slavomir Mrozek - Test és lélek

Azt mondják, "a lélek erős, de a test erőtlén". A test ocsmány, nehéz, földi, a lélek viszont szárnyaló, könnyű tiszta és egyáltalán kellemes. Panaszkodunk a testre, és sopánkodunk, hogy béklyóba veri lelkünket. Pedig szerencse, hogy béklyóba veri, csakis ez óv meg minket az egyetemes és végső katasztrófától.

A test igényei szerények, vagyis korlátozottak. A test pontosan tudja, mit akar, és azt kertelés nélkül követeli. Mi olyan borzasztó a test követeléseiben? Élni akar, jól működni, nem akarja, hogy fájjon. Amikor vágyai teljesültek, már nem gondol ki továbbiakat. A falánkság, a részegesség, a bujaság a lélek (a fantázia) bűnei a test ellen, a test rovására és tiltakozásai ellenére, egyáltalán nem megfordítva, noha éppen fordítva szokták gondolni. A test becsületes és tisztességes. Végső soron ő fizet ki minden számlát, nemcsak a sajátjait, hanem ő fizet lelkünk minden örütségéért is. A lélek nem ismer korlátokat. Kitalálhat bármit, és minden gondolatából vágy lesz. Elgondolni is rémes, mi történne, ha minden "gondolatot tetté formálnánk", amire a romantikusok rábeszélnek minket. Szerencsére ebben útjukat állja a test, innen ered a romantikusok különös gyűlölete a test iránt. Ha a lélek teljesen szabadon tetté formálhatná minden gondolatát, azon nyomban közöszülne a világ minden nőjével (persze a testet használva fel erre), a vetélytársakat pedig száműzné az élők sorából. (A férfilelek. Sohasem fogom megismerni a női lelket, de feltételezem, hogy akkor is csúnya dolgok történnének, ha a női lelket szabadjára eresztenék.) Ez a feltételezett határeset mutatja a tendenciát. Biztos, hogy ha a képzelet ölni tudna, már rég gyilkos volnék. "Helyes" vagy "helytelen" ügyben.

Tiszta lélek? Igazságos lélek? Ne tréfáljunk. Sok minden játszódik le az emberek fejében, és nagy szerencse, hogy ez a sok minden csak úgy válhat valóra, ha legyőzi az anyag ellenállását. Az ellenállás hatására vagy visszavonul, vagy útközben átalakul, és csak ritkán valósul meg eredeti, tiszta formájában. Adolf Hitler szemlátomást elkeseredett, amikor a tohonya élet ellenállt ragyogó ötleteinek. A nagy vezérek mindig sértődötten néznek a valóságra.

Nem állítom, hogy a fejünkben csak rossz dolgok játszódnak le. De Isten óvjon minket attól is, hogy a lélek nemes, altruista gondolatai automatikusan megvalósuljanak. Hogy pontosan és magától megvalósuljon minden világberendezési terv, amely valakinek a fejében megszületett, és az a valaki biztos benne, hogy csakis ez az egyetlen terv az, amelyre a világnak éppen szüksége van. És a Jóisten valóban megóv ettől minket, hiszen anyagot, időt és teret ad nekünk, amelyben mindennek le kell játszódnia. Éppen elég kért okoztak már az önhitt mániások, hát még akkor mi lenne, ha szabad kezük volna. A színházban a rendezők rémítgetnek az ötleteikkel, és vannak, akik az egész világot meg akarnák rendezni. Mániákus jótevők, nevelők, pedagógusok. Például az a Jean-Jacques Rousseau... Máig mérgeznek bennünket a gondolataival. Érdekes lenne egyébként nyomon követni — ha már erről beszélünk — az összefüggést a lélek szárnyalása és a székrekedés között. Minél tisztább régiókba szárnyalt lelkével egy gondolkodó, művész vagy próféta, annál gyakrabban szenvedett — az életrajzírók tanúsága szerint — székrekedésben, kólikában és felfúvódásban. Az erre vonatkozó statisztika azt sugalmazza, hogy ez szabály. Azoknak az olvasóknak, akik észrevételemet vulgárisnak találják, elegánsabb szót ajánlok: *constipation*.

"Tiszta" lélek? "Piszkos" test? Szaglásunk azt parancsolja, hogy kerüljük a bűzt. Még a legelvetemültebb bűnöző teste sem szeret dög közelében tartózkodni, de a "legtisztább" lélek is rezzenés nélkül közösködik lelkileg a legnagyobb disznósággal. Minél nagyobb disznóság, annál

jobban vonzza a lelket. A lélek mindig szerette a nyilvános kivégzéseket, szeretett utcai balesetek köré csoportosulni, kéjgyilkosságokról olvasni. Azokban az időkben, amikor a háborúzás még kétkezi munka volt, csak a fizikai fáradtság, a kezek elzsibbadása vetett véget a mészárlásnak. A lélek tovább mészárolt volna.

Szépen kérem a lelket, gondolkodjon el ezen.